

הגדה של פסח (9)

כל ימי חיידך, להביא לימות המשיח

לפי זה נבין דרשתם (בראשית רבא כ) שהכל מתרפאין לעתיד לבוא חוץ מן הנחש, שנאמר [לעתיד לבוא]: "זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל תבן, ונחש עפר לחמו" (ישעיה סה. כה). כי נאמר בקללתו: "ועפר תאכל כל ימי חיידך": "ימי חיידך" העולם הזה, "כל ימי חיידך" להביא לימות המשיח [שוב מצאתי זה ברבנו בחיי כאן]. ועל דרך זו יש לפרש מה שנאמר בקללת האדם: "אורורה האדמה בעבורך, בעיצבון תאכלנה כל ימי חיידך", שדרשו (במדבר רבה ט. ז), שזו יגיע השדה, דהיינו זריע וקצירה. ומשמע שגם לעתיד לבוא שעתידים אילנות שיטענו פירות בכל יום וארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת (שבת ל:), יצרכו לזריעה וקצירה. אלא שיעשו על ידי הגויים כמו שנאמר: "ועמדו זרים ורעו צואנכם ובני נכר אכריכם וכורמיכם" (ישעיה סא. ה), שישארו משרתים לישראל (פסחים סה.), אם כן ינהג גם בימות המשיח, ולכן נאמר בזה "כל ימי חיידך", מה שאין כן שאר הקללות, שיתבטלו לימות המשיח לגמרי.

הגדה של פסח "תורת חיים" רב חיים קניבסקי זצ"ל

אחד חכם אחד רשע

כבר שאלו, שהיפך הרשע הוא צדיק, והיה ראוי לומר: "אחד צדיק אחד רשע", ומדוע כינו את הצדיק בשם 'חכם' ? אמר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, הדבר יובן בביאור הכתוב "נח איש צדיק תמים היה" (בראשית ו. ט): שתיבת "איש" נראית כיתירה. ונראה שבא הכתוב ללמד, שרק כשהוא "איש", כלומר בדעת ובהשכל, שייך לשבח בתארי "צדיק" ו"תמים". אבל אם הוא "צדיק ותמים", אך אינו "איש", שאינו בר דעת וחכם, הלא אמרו: כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבלה טובה הימנו, ואין מעלתו כלום. לפיכך בחרו כאן את צדיק בתואר "חכם" *הגדה של פסח "ארזי הלבנון"*

טעם המצה משפיע על הנשמה לכל ימות השנה !

ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אתה הפסח אפיקומן

איזו תשובה היא זו לשאלת הבן החכם ? הרמח"ל בספר "מאמר החכמה" כותב שענין אכילת המצה בפסח הוא משום ששאר שבעיסה הוא היצר הרע, ובפסח אנו אוכלים מזון מקודש, בלא יצר הרע, כי במצה יש רק יצר הטוב. והוסיף הרמח"ל וכתב: אמנם, כדי שישאר התיקון לכל השנה, צריך לאכול האפיקומן אחר כך ולא לאכול אחריו שום דבר, שכמו שאין הטעם סר מן הפה, כך אין האור סר מן הנשמה, עד כאן דבריו. והנה, חז"ל

אמרו "איזהו חכם ? הרואה את הנולד", ואם כן כאשר החכם שואל מה העדות וכו', הרי כוונתו היא: איזו תועלת לעתיד יש לנו באכילת הפסח והמצה בליל פסח, והרי לא נשאר לנו ממנה מאומה לכל ימות השנה, שהרי אנו חוזרים לאכול לחם עם יצר הרע ובשר חולין ? ועל כך באה התשובה: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, ועל ידי שאין אוכלים אחר האפיקומן, ואין הטעם סר מהפה, כך לא יסור האור מן הנשמה כל הנשמה, ואם כן מתקדשת כל השנה על ידי אכילת הפסח והמצה.

הגדה של פסח "כמוצא שלל רב"

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו.

מתחיל בגנות ומסיים בשבח, מאי בגנות ? רב אמר מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו (פסחים קטז) פירוש: לא יאמר אדם, הואיל והרעותי את מעשי עד הנה, אין לי עוד שום תקנה להתקרב אל השי"ת, אלא יתחזק, ויאמר בלבו: הלא מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ואף על פי כן קרבנו המקום לעבודתו (עד שגם תרח עשה תשובה), ואין לך דבר שעומד בפני התשובה, ובזכותה נגאל גאולה שלמה במהרה בימינו.

ספר "ברכת חיים"

דם פסח ודם מילה

אמרו חז"ל (פסיקתא פרשה יז): זה דם פסח ודם מילה, הקב"ה כרת עמנו ברית של דם. מה טיבה של ברית זו ? קידושין בין בעל לאשה הם כריתת ברית, אך לא ברית של דם, כי אם של כסף: 'אשה נקנית בכסף'. האיש מתאחד עם אשתו ע"י כסף. לכן, לא בהכרח שטעמים יהיה שווה, וכל מאכל שהבעל אוהב, גם אשתו תאהב, כי סוף כל סוף זוהי ברית של כסף, ברית של חיים משותפים, אך לא ברית של דם, ועדיין לכל אחד יש אישיות נפרדת. כשהשי"ת כרת ברית עם כלל ישראל, הוא עשה זאת בדם. וכיון שכך, לא די שיהיו לנו זמנים מסויימים במשותף. לא די שבבוקר מתפללים ונותנים צדקה. וזהו ברית דם, ורק מה שיפה בעיני הקב"ה, ירגש גם אותנו. כל ההנאות שלנו יהיו רק ממה שה' אוהב. ישנו ציווי: "ואהבת את ה' אלוקיך" (דברים ו. ה), וכולם שואלים, כיצד אפשר לצוות לאהוב ? התשובה היא, אהבת ה' טבועה בנו מעצם בריאתנו. אנחנו מקושרים אליו יתברך בדם. הדם הזורם בעורקינו הוא דם של קדושה. הבטחנו להקב"ה שנאהב מה שהוא יתברך אוהב ונשנא את מה שהוא יתברך שונא. כיצד עושים זאת ? כמובן, דבר זה מצריך עבודה, להתרגל לאהוב את השי"ת. *הגדה של פסח "תפארת שמשון" רב פינקוס זצ"ל*

שכר הכלבים לעומת הצפרדעים

וסרו הצפרדעים... רק ביאור תשארנה (שמות ח. ז) אמר הרה"ק ר' דוד מטאלנא זצ"ל: הנה שני בעלי חיים קיבלו שכר במצרים על מעשיהם הטובים. הראשונות: הצפרדעים, דכתיב: (שם ז. כח) "ושרץ היאור צפרדעים, ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך, ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנורך". ואילו בהסרת המכה כתוב "וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך, ומעמך רק ביאור תשארנה", ולא נאמר מתנורך ומשארותיך. אלא מכאן שאלו שהיו בתנורים קיבלו שכר, שהאריכו ימים. בעל הטורים מוסיף כאן, בעל חיים נוסף קיבל שכר והוא: הכלב דכתיב: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו" (שם יא. ז). ודרשו חז"ל (מכילתא פרשת משפטים) שקיבלו שכר על זה, שנבילות וטרופות זורקים לכלב. ולכאורה הלא שכרם אינו שווה כלל, כי הצפרדעים קיבלו שכר רק לכמה שנים, ואילו הכלב קיבל שכר עד סוף כל הדורות, את הנבילות וטרופות. אלא מכאן הוכחה גמורה שלהתאפק מלומר דבר מה לחבירו, זו מעלה הרבה יותר גדולה מלהיכנס אפילו לאש עבור חבירו.

הגדה של פסח "נפלאותיך אשירה" מאת רב זילברשטיין שליט"א

מכת ארבה

בחז"ל מובא, שהקב"ה הביא על המצריים שמונה מאות מיני ארבה (מדרש שוחר טוב פרק יא), וכך מצינו גם במכת כינים שהביא עליהם ארבע עשר מיני כינים (אליהו רבה ח), ובמכת שחין, עשרים וארבעה מיני שחין (אוצר המדרשים). נשאלת השאלה: לשם מה נצרכו כל כך הרבה מינים של מכות? התשובה היא, שכל אחד מהמצרים קיבל לפי דרגתו, מידה כנגד מידה, באותה מידה שהציק ליהודי, כך הוכה בעשר המכות. לכן היה צריך מינים שונים, כדי להתאים לכל מצרי את המכה הראויה לו.

הגדה של פסח "יחי ראובן"

וקרע לנו את הים

הגמרא (סוטה ל. ב) אומרת: אפילו עוברים שבמעי אימן אמרו שירה, ותמה רב חיים קניבסקי זצ"ל, מה ענין עוברים שבמעי אימן לאמירת שירה? ובאר, על פי הגמרא (גיטין לא: וכפי באור התוספות שם בד"ה "שדיא נשיב"), שכשרוח מזרחית נושבת, הרי זה עלול לגרום לאישה מעוברת שתפיל את ולדה, והואיל והתורה מספרת לנו שה' ניהג רוח קדים עזה כל הלילה כדי לקרוע את הים, יוצא אפוא, שהיו הנשים המעוברות בסכנה להפיל את עובריהן, ועל כן התינוק שבמעי אימו שלא נפל אמר שירה.

הגדה של פסח "ומתוק האור"

שפוך חמתך

פותחין הדלת לרמז כי לעתיד לבוא הגאולה העתידה תהיה בהתגלות, כי נאמר (כו יב. כב): "אתם לא תצאו איש בפתח ביתו", זה גאולת מצרים, "עד הבוקר", זה

גאולה הבאה, אז תהיה לנו רשות לראות במפלת הרשעים בפרהסיא.

"שפת אמת"

הלכה: ד' כוסות

כתב הרמ"א (סי' תע"ג ס"א): בעל הבית לא ימזוג את הכוס היין בעצמו, רק אחר ימזוג לו דרך חירות. וה"ה לשאר המסובים שלכתחילה אחר ימזוג לשני את היין כדרך חירות. לדעת רבותינו המקובלים צריך לשטוף ולהדיח את הכוסות לפני כל מזיגה, אולם לפי הפוסקים הפשטנים אין חובה לשטוף את הכוס בכל פעם אלא די שתהיה הכוס נקיה. ישנם שחוששים לדעת המקובלים ומביאים קערה גדולה של מים ובין כל כוס וכוס שוטפים ומדיחים את הכוסות.

ספר "הילכות מועד" מאת רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: עדיפה טטירה הוגנת, מגשיקה רמיה.

ספר "שמחלה"

חקירה: הוצאת פסח

נפסל מחמת ההוצאה (פעולה), או משום שאינו בחבורה אחת (תוצאה) (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ג ד"ה קרבן פסח רצד: חוץ לבית. פעולה, חוץ לחבורה. תוצאה) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: דבר שבמנין

שאלו את מוהרי"ל רבה של סלוצק: בידוע שלעת זקנה נחלשים יצריו של האדם וכל תאוותיו בטלות, פרט לאחת, תאוות הממון, מה טעמו של דבר? השיב הרב: כידוע ממון הוא דבר שסופרים ומונים אותו, וקיימא לן: "דבר שבמנין אפילו באלף לא בטל", אפילו אם יחיה האדם אלף שנה, תאוות הממון אינה בטלה!

ספר חר וחלק חלק א'

שבת שלום, פסח כשר ושמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קאריין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'זות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוזא, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צירלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

